

Сільські території як об'єкт управління

Світлана Василенко,

доктор політичних наук, професор

Микола Василенко,

доктор фізико-математичних наук, професор

Павлов О. І. Сільські території України: історична трансформація парадигми управління: Монографія. – Одеса: Асторопринт, 2006. – 356 с.

У вітчизняному законодавстві та в різних галузях науки останнім часом все частіше використовується поняття „сільські території”, яке віддзеркалює суспільні процеси, що відбуваються у різних сферах життєдіяльності сучасного села. Проте при визначенні змісту цього поняття кожна наукова дисципліна виокремлює власне пошукове поле і предмет дослідження. Відтак склалася певна невідповідність між практикою застосування поняття „сільські території” і ступенем його науково-прикладної вивченості.

В цьому сенсі вихід монографії О. Павлова є своєчасним. Вона належить до праць, виконаних на межі кількох наук, а саме: аграрної економіки, державного управління, політології, історії, суспільної географії, а за світоглядними і теоретико-методологічними засадами – й філософії. Підтвердженням цьому є структура монографії, а також використання значної кількості літературних джерел, представлених працями вчених з теоретико-прикладної і фундаментальної науки. В якості об'єкта наукового пошуку виступають сільські території, які автор визначає як складане природне, виробничо-господарське, соціальне, політичне й, власне, територіальне утворення, яке перебуває під управлінським впливом різних суб'єктів, представлених органами державної влади, органами місцевого самоврядування, бізнесовими структурами, громадськими організаціями.

Розгляд трансформації парадигми управління сільськими територіями в історичному контексті дозволив О. Павлову простежити зміни, які відбуваються на рівні об'єкта і суб'єктів у часі та просторі й визначити новітню системну модель управління сільськими територіальними утвореннями з урахуванням їх рівня і типу. Певний науковий інтерес та прикладне значення має розгляд управління сільськими територіями як

політичного процесу, в якому значна увага приділяється визначенню функцій політичних інститутів, в якості яких виступають суб'єкти управлінської діяльності. При цьому автор не обмежується аналізом управлінських відносин на тому чи іншому рівні функціонуючого об'єкта. З цією метою у монографії досліджуються різні рівні сільських територій: низовий, районний, регіональний, загальнодержавний і адекватні їм рівні політичного впливу та управлінські моделі – самоврядно-громадівська, самоврядно-районна, самоврядно-регіональна і державно-управлінська.

Структура монографії дала можливість авторові простежити зв'язок між політикою й державним управлінням, окреслити повноваження вищих, центральних і місцевих органів державної влади у процесі вироблення стратегій розвитку сільських територій, сферу їх компетенції при прийнятті та реалізації політичних рішень. При цьому О. Павлов визначає державне управління як діяльність вищих органів влади, що знаходить свій прояв у прийнятті відповідних нормативно-правових актів, загальнодержавних стратегій, програм і концепцій, у здійсненні контролю за їх дотриманням та реалізацією. В цьому сенсі автор пропонує розрізнити державно-управлінську політику та управлінську діяльність, яку здійснюють державні службовці.

На думку автора, незважаючи на різну природу інститутів публічної влади, різні рівні політичного впливу, обсяг їх повноважень і сферу компетенції, спільним для них є конституційно закріплене положення про визначення народу єдиним джерелом влади. Статус, роль і місце суб'єктів управління віддзеркалює політична система українського суспільства. На відміну від органів державної влади, органи місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси сільських територіальних громад, є одночасно елементами політичної системи й інститутами громадянського суспільства. Слушним є зауваження О. Павлова про те, що рівень демократизації суспільного життя визначається роллю, яку в ньому відіграє інститут самоврядування. Заслуговує на увагу авторське положення про визначення самоврядування фундаментом владної піраміди, центральним елементом політичної системи, а її своєрідною самоврядною „монадою” – суверенного громадянина, сукупність яких й утворює територіальну громаду. Чільне місце у монографії належить положенням, що визначають сутність децентралізації управління та деконцентрації влади.

Використовуючи ретроспективний метод, О. Павлов вдається до певних історичних аналогій, простежує процес історичної трансформації суспільних відносин не тільки у політичній, але й у економічній сфері. В цьому сенсі доречним є зауваження автора про послаблення ролі у суспільному житті та політичній системі виробничо-господарських структур, що в значній мірі пов'язано з розпадом колгоспно-радгоспної системи як певного устрою – з одного боку, та з нерозвиненістю на селі

бізнесових структур – з іншого.

Наукова новизна монографії полягає у розробленні концептуальних засад політики сільського розвитку, визначенні її сутності і напрямів, обґрунтуванні системної моделі управління сільськими територіями.

Поглиблення зазначених положень рецензованої монографії при подальшій роботі над науковою темою сприятиме посиленню її політичного аспекту.

Оцінюючи в цілому монографію О. Павлова, слід зазначити, що вона є значним внеском у розвиток історіографії даної проблеми й заслуговує на увагу фахівців з державного управління, політології, історії, аграрної економіки, а також широкого кола читачів.

Книжкова полиця

Алексєва Т. І. Міжнародні організації: Навчальний посібник. - Х.: Вид-во ХНЕУ, 2006. - 200 с.

Антонов И. П. Международное право: Курс лекций / РГИИС. - М.: Книжный мир, 2006. - 255 с.

Антропология власти. Хрестоматия по политической антропологии: В 2 т. / Сост. и отв. ред. В. В. Бочаров. Т. 1. Власть в антропологическом дискурсе. — СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2006. — 491 с. Т. 2. Политическая культура и политические процессы. — СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2007. — 518 с.

Бардиш Г. О. Проблеми трансформації і реструктуризації української економіки в напрямі соціальної спрямованості: Монографія / Національний Банк України. - Л.: ЛБІ НБУ, 2006. - 479 с.

Бачинин В. А. Энциклопедия философии и социологии права. - СПб.: Изд-во Р. Асланова „Юридический центр Пресс”, 2006. - 1093 с.

Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика: Навч. посібник / В. М. Бебик, С. О. Шергін, Л. О. Дегтерьова. - К.: Університет „Україна”, 2006. - 208 с.

Бедрій Р. Конституційно-правові основи громадянства України: Монографія. - Л.: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2006. - 164 с.

Безтесна Л. Ринкові механізми управління людським розвитком: Монографія / Нац. ун-т водного господарства та природокористування. - Рівне: Ред вид. центр НУВГП, 2006. - 310 с.

Белорус О. Г. Глобальное устойчивое развитие: Монография / О. Г. Белорус, Ю. М. Мацейко; Ин-т мировой экономики и междунар. отношений НАН Украины. - К.: КНЕУ, 2006. - 488 с.

Береза О. І. Органи більшовицької влади та управління в українському селі в 1917 – 1920 рр. (державно-управлінський аспект: Автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. / Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Львів, 2006. - 20 с.

Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / Пер. з англ. Іщенко А. - К.: КМ Академія, 2006.- 203 с.

Бідзюра І. П. Філософія системних реформ в Україні на рубежі століть (політологічний аналіз): Автореф. дис. ... канд. політ. наук / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К., 2006. - 22 с.

Білорус О. Г. Розвиток процесів глобалізації в постіндустріальну епоху

/ О. Г. Білорус, В. І. Власов. - К., 2007.

Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України: Навч. посібник / Вид. 3-тє, доп. та переробл. - К.: Атика, 2006. - 380 с.

Борінштейн Є. Р. Особливості соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства. - О., 2006.

Волошин В. А. Природа, характер та динаміка співробітництва України з інститутами ОБСЄ: Автореф. дис. ... д-ра політ. наук / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка М-ва освіти і науки України. - Львів, 2006. - 32 с.

Гдичинський Б. П. Питання форми державного устрою та ідея федералізму в програмних документах і діяльності сучасних українських політичних партій: політико-історичний аспект: Автореф. дис. ... канд. політ. наук / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. - Чернівці, 2006. - 20 с.

Гладій І. Й. Регіоналізація світового ринку: євроінтеграційний аспект: Монографія. - Т.: Економічна думка, 2006. - 544 с.

Горелов М. Є., Моця О. П., Рафальський О. О. Цивілізаційна історія України. (Нариси). - К.: ТОВ УВПК „ЕксОб”, 2006. - 632 с.

Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За заг. ред. Ф. М. Рудича. - К.: Парламентське вид-во, 2006. - 412.

Дашутін Г. Політичний ідеал: світовий досвід і сучасна Україна / К.: Академ-Прес, 2006. - 304 с.

Держава і громадянське суспільство: партнерські комунікації у глобальному світі: Навч.-метод. посіб. / В. Бебик, В. Бортніков, Л. Дегтерьова, А. Кудряченко; За заг. ред. В. Бебика. - К.: ІКЦ „Леста”, 2006. - 248 с.

Дмитренко М. А. Формування політичної культури суспільства в трансформаційний період: Монографія / К., 2006. - 192 с.

Дробот І. Гарантування місцевого самоврядування: теоретико-методологічний аспект: Монографія / Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2006. - 252 с.

Іщенко М. П., Деркач Ж. В. Політологія: питання теорії і методики: Навч.-метод. посіб. / Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2006. - 320.

Копиленко О. Л. Науково-практичний коментар Закону України „Про правовий статус закордонних українців” / О. Л. Копиленко, С. П. Бритченко, С. Б. Чехович; Інститут законодавства Верховної Ради України. - К.: Парламентське видавництво, 2006. - 160 с.

Крюков О. І. Політико-управлінська еліта України як чинник державотворення: Монографія / К.: НАДУ, 2006. - 252.

Куртяк В. Ю. Етнічний фактор у діяльності політичних партій в Україні 1917 - 1921 років: Монографія.- К.: МАУП, 2006. - 156 с.

Лісовський П. М. Маніпуляція свідомістю: сутність, структура, механізм у сучасному трансформаційному суспільстві (соціально-філософський аналіз): Монографія / К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. - 200 с.

Лойко Л. І. Етнополітична суб'єктність громадських організацій етнічних меншин України: Автореф. дис. ... д-ра політ. наук / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2006. – 36 с.

Магурчак А. М. Громадсько-політична діяльність Миколи Порша (1990 – 1921 рр.): Автореф. дис. ... канд. іст. наук / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2006. – 20 с.

Махмуд М. Х. Демократія в Швейцарії / М. Х. Махмуд, М. І. Мухаммад-Тріполі - Велеріт: Всесвітній центр вивчення „Зеленої книги”, 2006. – 238 с.

Мірошниченко М. І. Державність і право України: генезис у європейському контексті (З найдавніших часів до початку ХІХ ст.). – Монографія.- К.: Атіка, 2006. – 544 с.

Мельник І. А. Міжнародні відносини: радянський експеримент та історичні реалії / К.: Либідь, 2006. – 468 с.

Методичні рекомендації щодо забезпечення навчального процесу: Зб. док. / Міжрегіон. акад. упр. персоналом.- К.: МАУП, 2006. – 116 с.

Нікітін В. В. Ресурсний потенціал громадянського суспільства в Україні: Монографія / Х. ХарРІ НАДУ „Магістр”, 2006. – 248 с.

Огульчанський Ю. Етнічна структура українського суспільства: уявні та дійсні проблеми: Попул. нарис / К.: ВД „Києво-Могилян. акад.”, 2006. – 68 с.

Оцінка загрози ядерного тероризму: проектна загроза: Наук. методол. посіб. / За заг. ред. Горбуліна В. П. – К.: ДП „НВЦ” „Євроатлантик реформ”, 2006. – 76 с.

Пахарев А. Д. Мыслители о правителях: историко-политологический аспект.- К.: Знания Украины, 2006. – 296 с.

Рожкова Л. І. Здійснення політики українізації на Лівобережній Україні в 20-х – на початку 30-х рр. ХХ ст.: Автореф. дис. ... канд. іст. наук / Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2006. – 20 с.

Рудич Ф. М. Політологія: Підручник. – 2-е вид., стереотип. – К.: Либідь, 2006. – 480 с.

Рудич Ф. М. Порівняльна політологія: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 148 с.

Суліма Є. М., Шепелєв М. А., Кривошеїн В. В., Полянська В. Ю. Політична філософія: підручник / К.: Знання, 2006. – 799 с.

Хофмайстер Х. Воля к войне, или Бессилие политики: Философско-политический трактат / Пер. с нем. Коваль О. О. - С.-Пб.: ИЦ „Гуманитарная Академия”, 2006. – 288 с.

Шаповал Ю. І. Доля як історія. – К.: Генеза, 2006. – 448 с